

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.— Inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SEMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.632.

Mrtvilo v vladi.

Opetovano smo že povdarili, da je za mrtvilo v našem političnem življenju in zlasti še za nedelavnost skupščine v prvi vrsti odgovorna vladna večina. V vladni večini pa zopet zadene glavna krivda radikalni klub, ker je ta neprimerno močnejši ko poslanski klub HSS in ker so vsa važnejša ministrstva v njegovih rokah. Čim več pa ima kdo moči, tem večja je njegova odgovornost.

Dosledno temu pa pade tudi največja odgovornost na sedanjega ministrskega predsednika, ker v njegovih rokah se stikajo vse niti vladnega aparata in tudi vladne koalicije.

Ta koalicija ima vse predpogoje za plodonosno delovanje, vseeno pa ne more razviti nobene delavnosti, ker nima nobene politične linije, temveč samo koleba med dvema strujama. Jasno ko beli dan je, da se more danes izvajati aktivna politika samo v nasprotju s pašičevci. Da je tega mnenja tudi g. Uzunović, se je videlo iz vsega njegovega prizadevanja, da je izpadel g. Nikola Pašić iz vlade. In v tem oziru je zasluga g. Uzunovića ne utajljiva. Toda ta uspeh ne zadostuje, ker kaj pomaga, če ni v vladi več g. Pašića, če pa njegov vpliv še nadalje ovira vsako aktivnost vlade. Vlada se mora do celote oprostiti Pašičevega vpliva in polnoma stopiti na lastne noge, ker le tako bo mogla pričeti z izvajanjem lastne politike, ne pa še nadalje s kolebanjem med starim in novim principom ovirati delo skupščine.

Priznati tudi treba, da je vlada tekem zadnjih kriz tako izboljšana, da bi mogla tudi resnično pričeti z novo politiko. Mesto Nikole Pašića je v vladi Nikola Uzunović, mesto Stojadinovića dr. Perić in mesto Krste Miletića dr. Vasa Jovanović, torej tri pomembne in značilne izpremembe.

Toda te in tudi še nove izpremembe ne morejo pomagati, če noče g. Uzunović nehati s kolebanjem. Njegov center se mora enkrat jasno in nedvoumno odločiti, če je za tezo Ljube Jovanovića ali pa je proti njej. Zakaj biti za tezo Ljube Jovanovića in obenem za kompromis s Pašičevci je nemogoče, ker sta obe stališči nezdružljivi.

G. Uzunović ima morebiti vse polno taktičnih vzrokov, da še ne pretrga nejasnosti, toda vsi ti vzroki niso tako važni, kakor je važno dejstvo, da je ravno v tej nejasnosti vse zlo in vsa krivda današnjega mrtvila.

Osnova vlade je sporazum, proti temu sporazumu pa nastopajo pašičevci. Gospod Uzunović pravi, da je za sporazum, a obenem hoče živeti v dobrih odnosih s pašičevci. Posledica tega je, da je ta sporazum brez vsake moči in da je v vladi mesto sporazumnega dela samo sporazumno medsebojno nezaupanje. Naravno, da je potem vsak zakonski načrt nevarnost za obstoj vladne koalicije.

Ampak ni vladna koalicija najvažnejša stvar, temveč interes prebivalstva. Ta pa pravi, da je treba v državno gospodarstvo uvesti štednjo, uničiti korupcijo, izvesti izenačenje davkov in poskrbeti za razvoj našega narodnega gospodarstva. Vse to pa je mogoče izvesti le, če ima vlada jasno politiko in če v resnici hoče vse te glavne naloge izvesti.

Proti vsem tem nalogam pa so pašičevci in zato tudi ni mogoče z njimi delovati. In zato je nujno, da g. Uzunović okrene svoje krmilo odločno na levo, da doseže jasnost v radikalnem klubu in da si poišče novih zaveznikov, če bi mu sledilo premajhno število radikalnih poslancev.

Trej ali slej se bo moral g. Uzunović k temu itak odločiti, ker mu pašičevci nikdar ne bodo oprostili, da ni bil čisto

Uzunović proti odgoditvi skupščine.

Beograd, 8. junija. Po svojem prihodu iz Topole je ministrski predsednik Uzunović izjavil novinarjem, da skupščina mora delati in da je to najvažnejše. Koliko pa bo delala še v tem zasedanju, tega ne more točno povedati, ker še ni vlada nič pozitivnega sklenila, kdaj naj se odgode skupščinske seje. — Razpravljati je treba še prej o trgovinski pogodbi z Italijo in o veterinarski konvenciji. Glede teh stvari je skupščinski odbor predložil poročilo. Za tem pridejo na vrsto zakon-

ski predlogi, ki se proučujejo v odborih. Naj še tako govori opozicija, da je ta vlada začasna in negotova, vendar ta vlada dela in pripravlja gradivo za skupščino. To stoji — Pri tem je Uzunović skomignil z ramami. — Kako šibki so argumenti opozicije proti tej vladi, se vidi iz zadnjega komunikeja opozicije, ki je čisto prazen. Opozicija ima malo težak položaj, a vidi težkoče, le na tej strani. Ona ne ve, kaj hoče.

Napetost pred današnjo sejo skupščine.

Beograd, 8. junija. Za današnjo skupščinsko sejo vlada v političnih krogih zelo veliko zanimanje in to tembolj, ker se ne ve, ali bo skupščina nadaljevala svoje delo, ali pa ga bo odložila. — Na dnevnem redu je poročilo finančnega odbora o spremembi čl. 289. finančnega zakona za 1926/27. V obveščenih krogih mislijo, da je odvisno nadaljnje delovanje skupščine od tega, kolikor je v odborih že izdelanega gradiva za plenum skupščine. Če pride na prihodnji seji na dnevni red pretres in ratifikacija z Italijo sklenjene pogodbe o navigaciji in konvenciji o veterinarstvu je še vedno negotovo. Če bi pa bile te pogodbe gladko absolvirane, potem bi prišel na dnevni red zakon o neposrednih davkih. V tem slučaju bi skupščina delala do 10. julija. Če bo vladna večina sprejela konvencije o navigaciji in o veterinarstvu, potem bo skupščina gotovo delala do omenjenega časa. Če pa bi se zgodilo, da bi, kakor trdi nekateri tukajšnji krogi, nekateri člani vladne večine delali sabotažo o prihodnji razpravi o teh točkah dnevnega reda, potem bi se otvorila formalna kriza.

Včeraj so v političnih krogih mnogo komentirali potovanje ministrskega predsednika Uzunovića, ki je bil po svojem povratku iz Niša dolgo časa v Topoli, kjer ga je kralj sprejel v avdienci. To avdienco smatrajo za jako važno in jo spravljajo v zvezo s situacijo.

SKUPŠČINA BO DELALA ŠE MESEC DNI.

Beograd, 8. junija. Glede dela v skupščini ni še nič končno določenega. Po-

SEJA VLADE.

Beograd, 8. junija. Sinoči je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o delu v skupščini in o politični situaciji. Na seji so bili vsi ministri, kar jih je v Beogradu.

SEJA VODITELJEV HSS.

Beograd, 8. junija. Včeraj popoldne je bila v narodni skupščini v sobi Hrvatskega seljaškega kluba dolga konferenca, ki so se je udeležili minister dr. Krajač, minister dr. Šibenik in poslanec Preka. O tej konferenci niso hoteli udeleženci novinarjem ničesar izdati. Misli se, da se je govorilo o delu v skupščini.

NAŠI MINISTRI V SOLUNU.

Beograd, 8. junija. Kakor javljajo iz Soluna, so včeraj dospeli tja ministri Vujičić, Trifunović in dr. Šuperina. Na postaji so jih sprejeli naši kolonisti, zastopniki naših oblasti in osobe našega konzulata. Po svečani službi božji v solunski cerkvi so naši delegatje posetili

z njimi in da je on pripomogel, da je moral g. Pašić iz vlade. Razlika je le v tem, da bi storil g. Uzunović s hitro odločitvijo veliko uslugo državi, dočim bo z nadaljnjim odlaganjem škodoval državi in sebi.

sebeno se še nič ne ve, kaj se bo postavilo na dnevni red po današnji seji, ko se opravi razprava o zakonskem načrtu o spremembi finančnega zakona, in sicer določbe, ki se tiče invalidskega vprašanja. — Kaj pride na vrsto, to je odvisno od sklepa vlade. Izgleda, da pridejo pred narodno skupščino konvencije z Italijo in trgovinska pogodba, toda brez nettunskih konvencij, o katerih bo morala še prej vlada sama razpravljati.

Marko Trifković je glede nadaljnega dela skupščine izjavil, da bo po njegovem mnenju skupščina delala do 10. julija, ker je v vladi tako razpoloženje.

Dnevni red za nadaljnje seje skupščine pa še ni določen. Marko Trifković ni imel včeraj z nikomer nobenega razgovora. Danes pa bo šel k predsedniku vlade, brž ko bo končana seja ministrskega sveta, na kateri pade odločitev o dnevnem redu.

Mnogo ministrov je bilo včeraj izven Beograda. Ti pridejo šele danes nazaj v Beograd. Parlamentarni krogi zatrjujejo, da skupščina ne bo mogla še mesec dni delati. Oni so mnenja, da je situacija v parlamentu taka, da se bo skupščina zaključila že 12. t. m. in da bo potem šla na poletne počitnice. Ali bodo konvencije z Italijo sprejete še pred razid m skupščine, se ne ve. Sodi pa se, da bodo sprejete, ker so jih izdelovali celo vrsto let. Pri njih izdelavi so bile angažirane vse stranke v parlamentu razen HSS. Za to se misli, da ne bo nobena stranka delala ovir.

grobeve. Opoldne je naš konzul v Solunu Anastazijević priredil banket, ki so se ga udeležili grški guverner, zastopniki grških oblasti in zastopniki naše kolonije.

BIVŠI EGIPTOVSKI KEDIVE V DALMACIJI.

Split, 8. junija. Včeraj se je mudil v Splitu bivši egiptovski kedive Abaz Hilmi paša, ki je dopotoval sem iz Carigrada na svoji jahti. Kedive bo nadaljeval svoj pot po severni Dalmaciji.

GENERAL GOMEZ VKORAKAL V LISABONO.

Lisbona, 8. junija. General Gomez je zmagovalno vkorakal v mesto na čelu revolucionarnih čet. Z dekretom nove vlade je bil razpuščen parlament.

NEMŠKA DRŽAVNA BANKA ZNIZALA OBRESTNO MERO.

Dunaj, 8. junija. Nemška državna banka je znižala obrestno mero od 7 na 6 in pol odstotka. To znižanje se je izvršilo v prvi vrsti vsled tega, ker se je zelo znižal privatni diskont. Poleg tega je bil dotok tujega denarja v Berlin zelo velik in se je tudi število bankovcev znižalo za 200 milijonov zlatih mark.

Krvavi spopadi v Galiciji.

Nad vso vzhodno Galicijo proglašeno obsedno stanje.

Gdansk, 8. junija. V vzhodni Galiciji je proglašen preki sed. To se je ukrenilo zaradi krvavih spopadov, do katerih je prišlo prejšlo nedeljo. Mnogo oseb je bilo ubitih in preko 50 ranjenih. Veliko število demonstrantov je bilo aretiranih.

DOGOVOR GLEDE MOSULA PODPISAN.

Angora, 8. junija. Pravkar podpisana pogodba glede Mosula ima 3 poglavja in 18 členov. V pogodbi so določene meje med Turčijo in Irakom. Natančno bo pa določila meje posebna komisija, ki bo sestavljena iz dveh delegatov Turčije, iz enega delegata Anglije in enega delegata Iraka. Predsednik te komisije bo Švicar. Odločba te komisije se bo smatrala za končnoveljavno. Kakor bo ptegnjena nova črta, tako ostane. Obe državi se obvezeta, da ne bosta ničesar poskušali, da mejo modificirata. Obe državi se tudi obvezujeta, da bosta definitivno zatrli banditstvo. Irak bo plačeval Turčiji 25 let 10% od svojih petrolejskih dohodkov. Turškim podjetnikom se dovoljuje, da lahko presto pridobivajo nova zemljišča za eksploatacijo petroleja.

MEDNARODNA AKCIJA PROTI FALZIFIKATORJEM.

Zeneva, 7. junija. Briand je poslal generalnemu tajniku Zveze narodov pismo, v katerem predlaga, da se ustanovi poseben mednarodni odbor proti ponarejevalcem denarja. Kakor se mora pobijati trgovina z dekleti in pornografičnimi spisi z mednarodno akcijo, tako je treba na enak način nastopiti proti falzifikatorjem denarja.

ANDLEŽI ZAHTEVAJO MEDNARODNO KONFERENCO RADI MAROKA.

London, 8. junija. Angleška vlada bo storila vse potrebno, da se pri urejanju maroškega vprašanja vzamejo v pretres vsi oni predmeti, o katerih se do sedaj še ni razpravljalo. Angleška vlada bo predlagala, da se skliče mednarodna konferenca, na kateri naj se rešijo vsa vprašanja, ki se tičejo severnoafriške obale. Te konference bi se udeležile Anglija, Francija, Španija in Italija. Posebno bi se imelo točno določiti mejo med francoskim in španskim pasom v Maroku.

SEJA ODBORA ZA IZENAČENJE DAVKOV.

Beograd, 8. junija. Za danes popoldne je sklicana seja odbora za spremembo čl. 293. versajlske mirovne pogodbe. Sinoči od 5. do 7. je bila seja odbora za izenačenje davčnih zakonov. Razprave so se udeležili dr. Slavko Šećerov, Ismedbeg Gavran Kapetanović, Stanković, dr. Polić in Popović. Koncem debate je odgovarjal finančni minister dr. Perić na ugovore opozicije. Zakonski načrt je bil nato v načelu sprejet.

PRIJATELJSKI PAKT S FRANCIJO.

Pariz, 7. junija. V dobro informiranih krogih se trdi, da bo francosko-jugoslovanski prijateljski pakt, ki je že parafiran, koncem julija podpisan. Po vsej verjetnosti se bo to zgodilo ob priliki obiska Nj. Vel. kralja v Parizu. Francoski listi zelo pozdravljajo prijateljski pakt z Jugoslavijo ter naglašajo, da nima Francija pri tem nobenih hegemonističnih namenov.

Dunajsko pismo.

IVAN NOČ V RADIU. RAZSTAVA O TUJSKEM PROMETU. — GOSPODARSTVO AVSTRIJE. — SPOMINSKA PLOŠČA VITEZOVIĆU IN MARCELOVIĆU. — SOLNOGRAŠKE IGRE.

Na Dunaju, 5. junija.

Slovenski pianist g. Ivan Noč je sodeloval v četrti zvečer na koncertu dunajske »Ravag« (Radio-Wila) v proslavo današnje stoletnice smrti nemškega skladatelja Karla Marija Weber-ja. V govoru o Weberu smo slišali, kako znamenit je ta mož s stališča nemške narodne glasbe. — Gospod Ivan Noč je bil na programu pravilno slovenski napisan in stolislo so imeli ta večer priliko, da so slišali tega slovenskega virtuozu. Sviral je v kvartetu (gosli, vijola, vijolončel in klavir) v B-dur, v katerem ima klavir odlično vlogo. Ta večer v radiu sem ga slišal bolje nego na njegovem koncertu v srednji dvorani Koncert-hausa, o katerem sem poročal v »Narodnem Dnevniku«. — Klavir je instrument, ki je kakor nalašč za radio; vsaka nijansa, finesa ti pride čisto, jasno, glasno na uho. Gospod Noč je gotovo dosegel popoln uspeh. — Kdo v Sloveniji ga je slišal? Zakaj ni nikakih poročil amaterjev v slovenskih listih o njihovih uspehih ali neuspehih in izkušnjah? Vsako poročilo, pozitivno ali negativno, je zanimivo in važno za druge amaterje blizu in daleč!

Do jutri imamo na Dunaju razstavo o — tujskem prometu v Avstriji. Nameščena je v palači deželnihih stanov v Herrengasse, nasproti Živnostenski banki. — Ta palača je historičsko zanimiva. Segaj nazaj v srednji vek. Dvorana deželnega zbora je nekaj krasnega iz dobe, ko niso varčili z umetnostjo. Stene imajo tapete iz čudovito izdelanega angleškega usnja. Strop veličasten. Tudi ostale dvorane so delo prvih umetnikov sedemnajstega stoletja. — V tej zbornišni dvorani je bila 21. oktobra 1918 proglašena ustavotvorna skupščina Nemške Avstrije, a 28. oktobra razbalkan — republika.

Razstava je verna slika zelo razvitega tujkega prometa v Avstriji. Zanimiva bi bila posebno za organizatorje tujkega prometa v Jugoslaviji, ki je bil do konca vojne ozko naslonjen na prometne organizacije v Avstriji. Ali si je kdo to razstavo ogledal?!

Meni je padla posebno v oči pregledna tabela o avstrijskih izletnikih v — Italijo lanskega leta. V Italijo je bilo celo leto nad 100.000 Avstrijcev, ki so pustili tam čez 30 milijonov šilingov (240 milijonov dinarjev). Tabela pripodablja, da bi mogli s tem denarjem podpirati celo leto 40.000 brezposelnih, ali bi mogli zgraditi 15 velikih hotelov. — Proti potovanju v Italijo pa je javna agencija ponehala! Toda pozna se povsod, da je Nemcev veliko manj nego minula leta! Za to pa je tem več Čehov in Jugoslovancev.

Zveza narodov je odpravila finančno kontrolo nad Avstrijo. Dr. Zimmermann odide. Za njim ne bo nihče žaloval, saj je on sam stal Avstrijo okroglo 12 milijonov na — den! Odprava kontrole je dokaz, da gre asanacija Avstrije proti koncu.

Dr. Seipel je odšel preko Pariza v Ameriko na agitacijsko potovanje. Silno je agilen ta mož! A povsod je v visokih časih. — Gotovo ste čitali, kako presrečno je bil sprejet in čaščen v Parizu. Seipel zna utirjati prijateljske slike z vsem svetom!

Zato pa raste kredit Avstrije v zunanjem finančnem svetu. — Dolarsko posojilo Štajerski je v Ameriki doseglo sijajen uspeh: pred zaključkom podpisovanja so imeli že mnogo višjo vsoto podpisano.

Mešo Baden pa je najelo posojilo treh milijonov švicarskih frankov; amortizovano bo v desetih letih. — Posojilo porabijo za razširjenje in izboljšanje zdraviliških naprav, kar da mestu gotovo še več dohodkov. — V lanskem letu so dale te zdraviliške takse čez pol milijona šilingov (4 milijone dinarjev).

Inozemska posojila se tu torej lepo rešujejo drugo za drugim po jako briljantnih pogojih. Tudi iz Jugoslavije je bilo mnogo iskanja v Ameriki, Londonu, Parizu, a doslej še popolnoma brez uspeha. Vzroki so točno taki, ki so jih navajali govorniki preteklo nedeljo v ljubljanskem »Unionu«. O tem o priliki kaj več!

Slavnostno odkritje spominske plošče hrvaškima učenjakoma Vitezoviću in Marceloviću (glej predzadnje moje pismo) bo v nedeljo 27. t. m. v cerkvi sv. Stefana. »Hrvatski Zmaj« v Zagrebu pošlje na to slavnost kakih 150 članov s pevskim zborom. Z njimi pride tudi prejšnji vladika dr. Dominik Premuš, posvečeni biskup smederevski, prior vranski i veliki prepošit prvostolnega kapitola zagrebačkega, ki bo gost dunajskega kardinala. On odkrije spominsko ploščo in izvrši cerkveni obred. V kapitelški dvorani bo akademija, na kateri bo »veliki meštar Hrvatskog Zmaja« govoril o obeh učenjakih. (Vitezović Pavao je bil rojen l. 1632. v Senju, umrl je na Dunaju l. 1713. in je bil pokopan v cerkvi sv. Stefana, ker je bil duhovnik. On je tudi razl Valvazorju ključje za »Ehre des Herzogtum Kralje« in »Topografia Ducatus Carniole«. — Marcelović pa je bil rojen 1701. v Zagrebu in je umrl na Dunaju l. 1741.)

Zvečer bo koncert, na katerem bo pel zbor »Hrvatskega Zmaja« in bo sviral tamburaški zbor dunajske »Prosvjete«.

Naj še podam malo sličico, kako znajo Avstrijci organizirati propagando za tujski promet. — Včeraj popoldne je bila konferenca v kongresni dvorani zunanega ministrstva o — Salzburger Festspiele, o katerih so lani pisali tudi razni naši listi, med njimi »Narodni Dnevnik«. Poleg zastopnikov raznih oblastij in korporacij za tujski promet smo bili povabljeni zastopniki inozemskega tiska, okoli 50 na število. — Predavali so odborniki društva teh solnograških slavnostnih iger, najprej o prireditvi uzornega poletnega gledališča v posloju bivše jahalnice. Po slikah sodeč je gledališče veliko in napravljeno po najboljših vzorcih in izkustvih. — Hirokoma ni nemški književnik Hugo von Hoffmannsthal pa je predaval o namenu, pomenu in bodočem programu tega gledališča. Ker je namenjeno poleg tujcev celega sveta, ki iščejo višjega kulturnega uživanja, tudi domačinom daleč naokrog, vodi odbor načelo, da mora vsakdo, ki pride v Solnograd, tam tudi nekaj najti, kar ga zadovolji — die gesuchte und gefundene Freude! Poleg Fausta tudi Goldoni, Cozzi, Nestroy in Raimund; poleg domačina Mozarta tudi moderni skladatelji.

Zastopniki tujega tiska so dobili podatke in slike za propagando v tujini. Videli sem, da so se posebno zanimali zastopniki angleškega in ameriškega časopisa, ki že danes pišejo in delajo propagando za izlete v Salzkammergut in Solnograd.

A. G.

Politične vesti.

— Političen položaj nespremenjen. V radikalnem klubu je stanje še vedno neizpremenjeno. Še dalje obstajajo vse tri skupine, ki nimajo niti poguma za očitni razkol, niti sile za likvidacijo nasprotstev. Center kluba je še vedno za vlado in iz centra kluba se lansirajo tudi vse kombinacije o novi vladi. V glavnem se operira s tremi kombinacijami. Tako se govori, da bo obnovljena koalicijska samostojna demokracija in da bodo k tej koaliciji pristopili še dr. Nikić in njegovi tovariši. Druga kombinacija je koalicijska z Davidovičevci in kot zadnje sredstvo se navaja volivna vlada g. Uzunovića, ker da je volilni mandat g. Uzunovića že zagotovljen. Čeprav se vse te tri kombinacije zelo marljivo razširjajo, vendar ni niti ena od teh kombinacij resna. Obnova nacionalnega bloka je nemogoča ker bi taka »rešitev« samo poslabšala sedanje stanje in bila v diametralnem nasprotju s sporazumom. Kombinacija z Davidovičevci se je že pri prejšnji krizi izkazala za nemogočo, ker radikali ne morejo in nočejo ustreči zahtevam demokratov. Kar se pa tiče volitev, je treba reči, da so te izključene, ker še ni položaj tako razčiščen, da bi se volilci mogli izjasniti. — Zato je najbolj verjetno, da bo sedanja nejasna situacija ostala še nadalje, dokler ne pride do sprememb v radikalnem klubu. Hočeš nočeš se bo moral center v radikalnem klubu izreči za to ali za drugo stran, ker sedanje cincanje postaja že nevzdržno.

— Shod pašičevcev, ki se je pretvoril v shod jovanovičevcev. V nedeljo je bil sklican shod radikalne stranke v Prilepu. Na shodu bi imel poročati pašičevski poslanec Čirković. Ker se je govorilo, da bodo shod motili pristajali Jovanovići, je bil okoli zborovalnega predstora potegnjen kordon orožnikov. To pa ni pomagalo, kajti takoj, ko je poslanec Čirković otvoril shod, je nastal tak hrup, da ni mogel spregovoriti Čirković niti ene besede. Na govorniški oder je nato stopil jovanovičevcev poslanec Trbić, kateremu so zborovalci živahno aklamirali. Policija je nato shod razpuščala.

— Preka bo izvoljen za podpredsednika skupščine. Po konferenci s finančnim ministrom dr. Perićem je sprejel ministrski predsednik Uzunović zastopnika HSS Nikolo Preko in Pavla Radića. Na sestanku je bil dose-

žen sporazum glede novega podpredsednika skupščine, ki ga bo izvolila vladna večina. Izvoljen bo Nikola Preka.

— Tudi to je korupcija. Ker se sedaj tako mnogo govori o korupciji, piše beogradska »Reč« tudi o intervencijah poslancev, da so bili navadni zločinci amnestirani. List navaja med drugim sledeče primere: Vseled ropa obsojeni kamet je bil po prizadevanju advokata poslanca oproščen, ker mu je plačal za trud pri posredovanju 5 kilogramov dukatov. Po številnih intervencijah je bil pomilostjen tudi neki tat in sicer samo zato, ker je bil bogat. (Kar bi moralo biti vzrok za večjo kaznen, je bilo pripomoček za prostost.) Pomilostnjeni so dalje bili uradniki, ki so bili obsojeni vseh posledic dezertiranja, a večinoma so bili pomilostnjeni na intervencijo poslancev samo oni, ki so mnogo plačali. Nekateri poslanci so šli celo tako daleč, da so tako dolgo intrigirali proti uradnikom, ki jim niso hoteli ustreči, da so jih spravili iz službe. — Ogorčenje »Reč« je v tem pogledu upravičeno, zalego bi pa neprimerno več, če bi bilo podprto s konkretnimi dejstvi.

— Najbližji cilji fašistovske zunanje politike. Vedno očitneje postaja, da pozna fašistovska zunanja politika samo en cilj: osvojitve ozemlja v Afriki. Ne sicer hrupno, toda zato nič manj jasno, je to poudaril Mussolini v svojih govorih. Ni pa pozabil povedati tudi sredstev, ki so mu na razpolago. Tako ima predvsem veto pravico v Zvezi narodov. Svoj veto si bo dal odkupiti le s koncesijami. Nato ima nekaj formalnih pravic v Tangeru. Te pravice so s formalne strani sicer zelo slabotne, imajo pa to prednost, da »tangirajo« tudi angleške interese in da bi v tej točki italijanska pomoč prišla Angležem čisto dobro. Sicer pa Mussolini ne misli toliko na Tanger kot govori o Maroku, kakor na Abesinijo in tu bi mogel imeti tudi nekaj uspehov. Da bi pa mislil na Tunis, o tem zaenkrat ne more biti govora, ker je to vendarle prenevarjen postus.

— Zavezniki med seboj. Komunistični poslanci so vložili v francoskem parlamentu predlog, da se objavi vsa korespondenca, ki se je našla pri Abdelkrimu. Komunistični poslanci so namreč uverjeni, da ta korespondenca ne bo kompromitirala sovjetov, pač pa

Angleže in Italijane. Vojnemu ministru Painlevéu se je sicer posrečilo, da je zbornica za enkrat komunističen predlog odložila, toda le zato, ker je Painlevé obljubil, da bo dal vsa pojasnila, ko pride za to čas, o Maroku. Tedaj pa se bo tudi slišalo, kako si zavezniki eden drugemu kopljejo jama.

— Napetost med Bolgarijo in Rumunijo. V nedeljo so se vršili v Sofiji in drugih bolgarskih mestih dobro obiskani shodi proti krvavemu rumunskemu režimu v Dobrudži in Bearabiji. Rumunski vladni krogi so vsled tega ogorčeni in pravijo, da so ti protetni shodi samo posledica sovjetske propagande in Besarabiji. Rumunski vladni krogi so vsled bolgarske vlado, da prepove v bodoče slične shode, ker bodo ti samo škodovali Bolgarski. Kot protiakcije so priredili Rumunji v Bukarešti širi protestne shode proti vpadam bolgarskih komitašev v Dobrudžo.

— Bartel poverjen s sestavo nove vlade. Predsednik republike je povelil dosedanega predsednika poljske vlade s sestavo nove vlade. Pričakuje se, da bo Bartel jutri po svojem povratku iz Lvova sestavil novo vlado. V vladnih krogih se govori, da pride do velikih izprememb.

KRATKE VESTI.

Abdelkrim bo interniran v neki vili v Ajacciu na Korziki.

Politični obsojenci bodo v kratkem izmenjani med Madjarsko in Jugoslavijo.

Sojmski maršal Rataj je po časopisnih vestih odstopil.

Stran naša industrije.

Na nedeljski glavni skupščini hrvaških industrialcev v Zagrebu je podal predsednik g. S. D. Alexander obširno poročilo o stanju industrije na Hrvaškem. Njegova izvajanja veljajo večinoma tudi za naše kraje in zato podajamo kratek izvleček iz njegovega govora.

Po kratkem uvodu, v katerem je povdaril g. Alexander, da je vsa težkoka političnih problemov v rešitvi gospodarskih vprašanj, je podal podroben pregled naše industrije.

Vseled gospodarske krize je moralo veliko industrij reducirati ali pa sploh ustaviti svoje obrate. Posledica tega je, da je bilo 50.000 delavcev odpuščenih iz službe.

V prvi vrsti so tega krivi visoki davki, vsled katerih so produktivni stroški zelo narasli, dočim se je konsumna sposobnost dežele zmanjšala. Davki so že tako visoki, da ne segajo več samo na dobičke, temveč že na kapitala, kar je za našo kapitalno revno deželo dvakrat usodopolno.

Mnogo so škodovali tudi izjemne določbe, ki so bile priključene dvanaština. Zahtevati je reden državni proračun, računski zaključki pa se morajo objaviti, da pridemo do realnega proračuna. Brez takega proračuna ne pridemo nikdar do cenega tujega kapitala.

Davčnih zaostankov je okoli dve in pol milijarde, ki se jih hoče izterjati. Toda del podjetij, ki bi morali plačati te zaostanke, je že propalo, del je že disoniral z bilančnimi predstanki in zato naše gospodarstvo je nove obremenitve ne bi preneslo.

Skraini čas je, da se izvede izenačenje davkov. Ravno tako pa je treba urediti vprašanje občinskih doklad, ki so mestoma tako visoke, da ubijajo industrijska podjetja.

Poleg davkov je največje važnosti za industrijo obrestna mera. Ker je naš dinar stabiliziran, je pričel narod štediti. Ni pa porasla notranja kupna sila dinarja in zato so ostali produktivni stroški isti. Pač pa so se povečale vloge za 30 do 40% in računna se, da znaša vsota novih vlog 5 milijard. Ta vsota pa naši industriji ne zadostuje, ker so znašali bančni krediti, dani industrijskim podjetjem, okoli 7 milijard. Ker je dala Narodna banka samo 1.250 milijonov kredita ali 15% celokupnih kreditov, njeni krediti niso mogli vplivati na obrestno mero. Ta je ostala tako visoka, da trpi od nje konkurenčna sposobnost naše industrije, ker je v vseh drugih državah obrestna mera manjša.

Naša industrija potrebuje tuj kapital, ki ga pa ni mogoče dobiti, dokler ne uredi naša država svojih dolgov v tujini.

V naši trgovinsko-carinski politiki bi moral vladati državni sistem. Nujno potrebno je, da sklene država trgovinske pogodbe z vsemi državami, s katerimi imamo trgovinske stike. Te pogodbe pa naj bodo kratkoročne, da je mogoče eventuelne napake popraviti. Carinsko politiko mora podpirati premišljena železniška tarinfa politika in Susak ter Bakar morata dobiti iste ugodnosti ko Split in Šibenik.

Smo agrarna država in zato treba urediti regulacijo rek in izgradnjo pristanišč, da se bo izvoz kmetijskih pridelkov gladko vršil.

Treba skrbeti za socialno zaščito delavcev. Ne sme pa iti ta zaščita tako daleč, da bi od nje trpela industrija. Naši industrijski delavci, katerih je 250.000, to tudi razumejo in zato je lani le redko prišlo do štrajkov.

Ker je naša država bogata na naravnih zakladih in ker sta sklenili obe najmočnejši stranki sporazum, da se izboljša gospodarsko stanje naše države, upam, da se stanje naše industrije popravi.

Ženski kongres v Parizu.

Te dni je bil odprt v Parizu ob prisotnosti zastopnikov francoskih prosvetnih oblasti 10. kongres mednarodne zveze za žensko volilno pravico. Kongresa se udeležuje nad 2000 zastopnic, ki pripadajo 47 narodom vseh delov sveta. Nekateri od njih potujejo po več mesecih. Delegatije so prihitele celo iz Norveške, Jamajke, Floride, Alaske in z raztresenih otokov oceanov.

Praktično delo je pripravilo šest odborov, ki se pečajo s sledečimi vprašanji: 1. Enotnost javne morale, ista morala za moške, kot za ženske, pobijanje trgovine z dekleti; 2. Enakost delavnih pogojev; 3. Obdržanje državljanstva poročene žene; 4. Rodbinske podpore; 5. Položaj neporočenih mater in njihovih otrok; 6. Ženska volilna pravica.

Kar se tiče enotnosti morale, zahteva odbor, da se ne dela v zakonih, naredbah in odredbah vseh vrst nobena teoretična in praktična razlika med obema spoloma; vse specialne določbe glede ženske prostitucije so »niravnostno« nemogoče, v zdravstvenem oziru iluzorične, v družabnem škodljive; mere zoper spolne bolezni morajo biti iste za moške kot za ženske; npravnostno policijo je ukiniti; boj zoper javne in tajne hiše naj se vodi z najostrejšimi nacionalnimi in internacionalnimi merami; biološki pouk, združen s principi moralne in družabne odgovornosti naj se uvede v vse šole na svetu; starost v kateri ženska lahko privoli naj se fiksira z 18 leti.

Isti odbor se bavi z vprašanjem ženske policije. V kompetenco ženske policije naj spada v prvi vrsti nadzorstvo nad ženskami in otroci. Za tajno in npravnostno policijsko službo naj se ženske ne uporabljajo. Ženska policija naj se unificira, oboroži pa ne.

O raznih praktičnih predlogih se na kongresu strastno debatira, med drugim o zahtevi nemških zastopnic, da naj bo ženskam dostopna v vseh državah diplomatska služba. Danske žene zahtevajo, da se ustanove v vseh državah šole za gospodinsko vedo, od bodoče gospodinje je zahtevati, da razpolaga z minimumom onega znanja, ki omogoča trajno rodbinsko srečo.

Razven proučavanja navedenih vprašanj so predvidene velike manifestacije in vsakevrstne demonstracije.

Na kongresu nastopijo kot govornice tudi delegatije iz Jugoslavije.

Zborovalkam na čast so predvidene razne slavnostne prireditve. Med drugim bo vozilo udeležence več sto avtomobilov po vseh okrajih Pariza. Pri tem bodo delile kongresistijske letake ter nastopale v prilog svoje stvari kot javne govornice.

Med svetovno žensko zvezo in zvezo duševnih delavcev ter zvezo narodov naj se vsilvarijo čim ožji stiki.

Končno bodo povdarile delegatije žen iz vseh držav v veliki manifestaciji svoje pacifistično stremiljenje.

V ogromnem posloju Sorbone, kjer žene zborujejo vlada mrzlično vrvenje. Videti je vsakovrstne narodne noše poleg najeleгантnejših toalet pariških krojaških umetnikov, blešketajoče dragulje poleg vsakovrstnega zlatega nakita.

Žene so si ustvarile organizacijo, za katero jih lahko zavida vsak moški kongres.

Vsako zaželeno informacijo dobi lahko iz velikih napisov, če nisi takoj na jasnem, pri-skoči nemudoma uslužbenka ter te informira, ne da bi jo bilo treba k temu pozvati, v kakoršnemkoli kulturnem jeziku.

Udeleženkam so na razpolago vsi svetovni listi, seveda tudi celokupna ženska literatura in seveda, tudi telefon in radio.

Vseokrog so razobešene zastave vseh držav. Discipliniran molk vlada v zborovalnih dvoranah, zborovanje se vrši mirno in dostojno, brez vsakih incidentov.

Gospodarstvo.

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI

ima v petek, dne 11. junija 1926 ob 2. uri popoldne v zborniških prostorih svojo redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom:

1. Naznanilo predsedstva.
2. Poročilo o delovanju zbornice.
3. Poročilo o gradbi zborniškega posloja in pokritju gradbenih stroškov.
4. Načrt zakona o gospodarskem svetu.
5. Načrt zakona o izjednačenju davkov.
6. Samostojni predlogi.
7. Slučajnosti.
8. Tajna seja.

OBISKOVALCEM LJUBLJANSKEGA VELLESEJMA.

Uprava ljubljanskega velesejma je letos izdala kakor druga leta permanentno legitimacije in sicer po 80 Din. — Z njimi je združena udobnost polovične vožnje. Pri odhodni postaji je treba kupiti celo vozno karto, s katero se je mogoče brezplačno peljati potem iz Ljubljane. Za družine je letos prvič poskrbljeno s posebnimi rodbinskiimi vstopnicami po 20 Din za tri osebe hkrati in sicer za enkratni obisk velesejma. Običajne vstopnice se dobe po 10 Din.

LJUBLJANSKA BORZA, ponedeljek, 7. junija 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 74, bl. 74, zaklj. 74; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaključek 195.

Blago: Jelovi madrijeri, ostrorobi, očeljeni, 220 x 74 mm, 10% od 3.33—3.66 m, 35% od 4 m, 55% od 4.33 m, 4.66 m, 5.33 m, 5.66 m itd. do 11 m, Ia, IIa, IIIa, IV. vrsta 8 vag. den. 560, bl. 570, zaklj. 560; den. 450, bl. 500, zaklj. 450; bordonali, (smreka, jelka) 27/27 zaklj. 450; medija ca 32/33 cm, od 6 do 10 m, do 42/45 cm, medija ca 32/33 cm, od 6 do 10 m, medija ca 8 m, mercantini, fco vag. medija, via Postojna, transit 4 vag, den. 390, bl. 340, zaklj. 330; brzojavni drogovi, 80% borovi, 20% smrekovi, od 8.50 m, premer v sredini 17 do 19 cm, vrh najmanj 14 cm, fco vag. medija, via Postojna, transit 3 vag, den. 300, bl. 300, zaklj. 300; bukovi ostrorobni plohi, 38, 50, 60, 80 mm, od 2—4.50 m, od 14 cm širine na prej I./II., morda, fco vag. medija via Postojna, transit 1 vag, den. 700, bl. 700, zaklj. 700; koruza, fco vag. bačka postaja 1 vag, den. 137.50, bl. 137.50, zaklj. 137.50.

BORZE.

Zagreb, 7. junija. Devize: Newyork 276.6, 56.47—56.67, London izplačilo 275.4—276.6, ček isto, Pariz izplačilo 178.50—180.50, Praga izplačilo 167.764—168.764, Curih ček 1096.11 do 1100.11, Dunaj ček 800.275—804.275, Milan izplačilo 218.11—214.31.

Curih, 7. junija. Beograd 9.1125, Newyork 516.50, London 25.13375, Pariz 16.05, Praga 15.30, Milan 19.525, Berlin 123, Dunaj 72.90, Bukarešta 2.0925, Budimpešta 0.00722.

Dnevne vesti.

»BOGATA SLOVENIJA«.

Ena najbolj priljubljenih fraz finančnih ministrov, kadar so zagovarjali visoke davke v Sloveniji, je bila krilatka o bogati Sloveniji. Kako pa izgleda to bogastvo v resnici, o tem jasno priča zadnji »Uradni list«, v katerem je objavljenih nič manj kot 26 dražbenih oklicov. V eni sami številki »Uradnega lista« 26 dražbenih oklicev! To je bogastvo Slovenije v resnici.

Z vsjo pravico bi se uradni list bogate Slovenije preimenoval v uradni in dražbeni list in bi bila tako najtočnejše povedana njegova vsebina in obenem demonstrirano, kam privedejo previsoki davki tudi — bogato Slovenijo!

PRISKOCITE NA POMOČ POGORELCEM V PRIGORICI!

Kot vedno v takih slučajih tako tudi na pogorišču v Prigorici se odkrivajo posledice grozne katastrofe polagoma. Mož se hoče preobleči pa je ob vsi obleki, žena bi rada zakurila na tujem stanovanju seveda, pa nima ne posodja in ne moke — isto tako ne keše, ne srpa, skratka goši so ljudje ostali, edino obleko si je rešil, ono ki jo ima na sebi. Zgorelo je 91 objektov, škoda se čeni nad 3 milijone dinarjev. Takoj se je sestavil Odbor za pomoč pogorelcem v Prigorici, ki zbira milodare za nesrečne vaščane.

Zivimo v času splošne krize, v času vednih prošnji za podporo, ali vendar kdo je potreben kot pogorelec, ki mu je požar uničil trud njegovega dela in njegovih prednikov v eni uri tako, da se ne pozna več kje je stal ko zolec, hiša, kašča itd.

Prosimo dobra srca milodarov za nesrečne pogorcele. Odbor sprejema vsak dar, ki se naj naslovi:

Odbor za pomoč pogorelcem v Prigorici P. Dolenja vas pri Ribnici.

Čujemo, da nekaj grdih elementov izkorišča nesrečo bližnjega v svojo korist in kot pogoreleci darove v svoje sleparske namene. Opozarjamo javnost, da se ne da izkoriščati takim grdnom.

Vsaka pomoč se je organizirala le potem Odbora in posamni pogorelci sami ne bodo prosili!

Lepo prosimo!
Za odbor: K. Škulj, župnik; K. Kromar, župan.

KONGRES JUGOSLOVENSKE VETERINARJEV.

V soboto dopoldne je bil odprt v Splitu V. kongres jugoslovenskega veterinarskega združenja. Kongresa se je udeležilo veliko število članov iz vse države.

Kongres je otvoril poljedelski minister Pucelj, ki je omenil uvodoma, da je otvoril pred petimi leti kot minister istega resorata tudi I. veterinarski kongres v Beogradu, nakar se je zahvalil članom na dosedanjem uspešnem delu ter jih pozval, da naj delajo v bodoče še intenzivneje kot doslej. Dejal je, da smatra veterinarski stan, veterinarsko stroko za eno najvažnejših v državi, kot je naša. Naši kmetje so živinorejci, zato jim je potreben veterinar, zato je pa tudi potrebno, da napne veterinar vse sile v izpolnjevanju svoje naloge, ki je domovini v prid. Želi, da prinese V. veterinarski kongres obilen sad. Govor poljedelskega ministra so sprejeli zborovalci z odobravanjem.

Nato je povzel besedo predsednik združenja dr. Vabič, ki se je zahvalil ministru Pucelju ter ga prosil, da ohrani združenju svojo naklonjenost, nakar je pozdravil ostale zastopnike oblasti, korporacij itd. Končno je predlagal pozdravno brzojavko kralju, ki je bila z navdušenjem sprejeta.

Nato sta govorila še v imenu velikega župana, ki je bil službeno odsoten g. S. Benzon in dekan zagrebške veterinarske fakultete prot. Podoušek, nakar je prešel kongres na dnevni red.

— Na udanostno brzojavko Nj. Vel. Kralju prilikom svečanosti mladinskega dne: Je prejel Jugoslovenska Matica sledeči odgovor: »Prijetno ganjen za tople pozdrave, poslano o svečanosti mladinskega dne Jugoslovenske Matice v Ljubljani, je Nj. V. kralj blagovolil odrediti, da se vam izreče njegova srčna zahvala. Minister dvora.

— Načrt za ustanovitev Zveze jugoslovenskih mest. Zagrebški župan Heinzel je izdelal načrt za ustanovitev zveze jugoslovenskih mest, ki je bila, kot smo poročali, sklenjena na zadnjem sestanku župana Heinzla in zastopnikov beograjske mestne občine. Načrt se pošlje te dni v Beograd, kjer ga prouči zastopnik beograjske mestne občine ter stavi eventuelne dodatne oziroma izpreminjalne predloge. V Ljubljani se vrši v zvezi zopet sestanek zagrebškega in beograjskega župana.

— Dr. Smolaka pri Hindenburgu. Predsednik nemške republike je sprejel v soboto v avdienci novimoimenovanega jugoslovenskega poslanika dr. Josipa Smolaka, ki mu je predložil svoj akreditiv.

— Vremenske neizgode. Te dni je besnelo v Nišu in okolici silno neurje. Silnemu naliču je sledila toča. Padala so zrna v velikosti oreha. Mesto je izgledalo kot pozimi. Po ulicah je ležala več centimetrov debela plast toče. Obseg ozemlja, kjer je padala toča meri 800 m. Škoda se čeni na več milijonov dinarjev. — V Litmericku na Čehoslovskem sle je utrgal oblak. Vse dolenje mesto s severozahodnim kolodvorom vred je poplavljen. Mnogo hiš so evakuirali. V Pragi narasla Moldava tako, da se boje da prestopi bregove. V švicarskem gorovju je zapadel mestoma do 2 m visok sneg. Večina gorskih prelazov je za avtomobile nepristopna. Več vasi je ogroženih od lavin in zemeljskih plazov.

— Strah pred roparji v Hercegovini. Med prebivalstvom Lileče vlada velik strah pred roparji. Stiri kilometre od kraja se je pojavila namreč 5 mož broječa tolpa do zob

oboroženih roparjev, ki ogroža vso okolico. Dasi je podvela policija in žandarmerija takoj potrebne mere, razbojnikov doslej še ni bilo mogoče izslediti in spraviti na varno.

— Rockefeller za zdravljenje raka. Amerikansko društvo za pobijanje raka zbira v svrhu doseganja svojih ciljev prispevke za nov fond 1.000.000 dolarjev. Največji prispevek je dal dosedaj John Rockefeller ml., ki je daroval društvu 125.000 dolarjev.

— Angleski prestolonaslednik in rudarski štrajk. Angleski prestolonaslednik, princ Waleski, ki je lastnik premogokopa v Somersetu je poslal pomožnemu fondu rudarjev 10 gvinej. Pošiljki je priložil sledeče pismo: Nj. kr. Visokost se v tej Vaši težki borbi ne more odločiti za nobeno stran. Vendar vemo, da smo v preteklosti napravili rudarjem mnogo neprijetnega in vsakdo čuti gorje, v katerem se nahajajo vaše žene in otroci. Nikakor pa ne želimo, da bi se ta borba končala tako, da bi morala popustiti radi bede ona stran, od katere so mnogi odvisni. Nj. kr. Visokost se nadeja, da bodo pri dobri volji obeh strani odstranjene obstoječe težkote.

— »Avita cultura«. Avstrijski listi poročajo iz Innsbrucka o krutem umoru, ki so ga zagrešili italijanski fašisti v Bozenu, ko je bil tam Federzoni. Več fašistov, ki so prišli iz drugih krajev je jelo krasti češnje z dreves. Pri tem so prišli v konflikt z dvema hlapeca. Enega izmed njih so pretepli z gumijevkami, nakar so ga obesili za noge na drevo ter udrihali toliko časa po njem, da je bil mrtev. Neka služkinja, ki je prizuor prisostvovala, je obvestila karabinerje, ki so vzeli, ko je nastala noč, truplo z drevesa. Služkinjo so zapirli ter jo pridržali v zaporu dva dni. Bozenskim časopisom je bilo baje prepovedano o sivari poročati. Kot po ušesu prisodržani af upuzgnjs afnapaxodid fašistov pod krvavečo glavo mrtveca časopit ter zaklical: »Sveta italijanska zemlja se ne sme oskruniti z nemško krvjo... To priobčujemo z rezervo, ker se je že opetovano pripetilo, da se je poročalo iz Innsbrucka o grozodejstvu fašistov, ki so se pozneje izkazala kot netočna ali pa pretirana.

— Brezčični telefonski pogovor med Brusljem in Kongom. Robertu Goldschmidt v Mechelu se je posrečilo te dni z brezčičnim telefonskim aparatom doseči direktno telefonsko zvezo s Stanleyville v Kongu. Ta oddaljenost znaša 7500 km. Goldschmidt je ponudil kolonijalnemu ministru, da mu napravi v njegovem ministrstvu brezplačno brezčični telefon, potem katerega se bo mogel minister s svojimi kolonijalnimi guvernerji v Kongu prav tako jasno in udobno razgovarjati, kakor potem žičnega telefona.

— Ponarejalec bankovcev gredo še vedno na roko. Te dni se končajo pogajanja med budimpeštansko mestno občino in nekim ameriškim konsorcijem glede posojila 22 milijonov dolarjev. Korajžo za take razgovore ima banka Peyer, ki se nadeja v najkrajšem času dovesti jih do uspeha.

— Sin bivšega prestolonaslednika Fran Ferdinanda je bilo promoviran za doktorja prava in državnih znanosti.

— Obsodba generala Okanovića. Umirovljeni generalni predsednik društva »Petar Mrkonjić«, Okanović je nedavno napisal v Balkanu članek proti Dragiši Stojadinoviću. Stojadinović je vložil tožbo. Starega generala je sodišče obsodilo radi klevete na mesec dni zapore in 4000 Din globe.

— Kongres ameriških rabljev. V Chicagu se vrši meseca julija kongres ameriških rabljev. Na dnevnem redu sta razven stanovskih vprašanj dve vprašanji principielnega pomena: 1. izenačenje postopanja v vsej Ameriki z uvedbo strupenih plinov. Ta način usmrtenja je po mnenju ameriških rabljev od vseh najbolj human. 2. Ali dobi obsojenec za izvršitvijo kazni zopet pravico, da razpolaga sam s seboj? To vprašanje je postalo aktealno, ker trdi neki znanstvenik, da je razkril postopanje, ki mu omogoča žrtve električnega stola, potem ko so v juridicnem smislu že mrtve, zopet oživiti. Kongres bo sklepal o tem, če naj se vporaba postopanja priprusti ali ne.

— Zopet avtomobilska nesreča v Bosni. Te dni je padel na cesti Kalinovik—Trnovo v Bosni neki vojaški avtomobil v 6 metrov globok jarek. Avtomobil se je popolnoma razbil. Sofer je bil težko, njegova dva pasazirja pa lahko ranjena. Nesrečo je povzročila slaba, popolnoma zanemarjena cesta.

— Poizkušeni samoumor šestnajstletne deklice. Te dni se je zastrupila v Splitu z lizolom neka 16letna deklica. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ji izprali želodec ter je sedaj izven nevarnosti. Vzrok poizkusega samomora je — ljubosumnost.

— Radi ovac izgubil življenje. V vasi Kmečani pri Banjaluki sta se strela Peter Grčić in njegov stričnik Mile. Zadnji je namreč zasačil Petrove ovce na svojem polju pa jih je začel poditi in pretepati. To je začel Peter, ter prišel svojim ovcam na pomoč. Nudil se mu je nemil prizor. Mile je obešal njegovega ovna na plot. Peter mu je zaklical, naj mu za božjo voljo ovna ne usmrti. Toda zaman. Sprla sta se. Miroljubivi Peter se je hotel izogniti hušji nesreči. Zgrabil je ovna ter zbečal z njim domov. Ali vročkrvni, hudi Mile se ni umiril niti tedaj, temveč poskočil z nožem v roki za Petrom. Ko je ta videl grozečo nevarnost, je potegnil tudi on svojo »kubur«. Smrtono nevarno zadet je Mile kmalu nato izdihnil.

— Ubila svojega moža, ga zakopala in štiri leta krasila njegov grob s cvetjem. V Kattowitzu na nemško-poljski meji so odkrili zločin umora, ki je bil izvršen pred 4 leti. 30-letna Marija Kuss, je bila še leta 1922 s sekiro svojega moža in zakopala njegovo truplo v bližnji vasi. Pred kratkim pa je nastal prepir med njo in njenim pastorkom, ki jo je nato ovadil policiji radi storjenega zločina. Sodni komisiji, ki je prispejala na lice mesta, je nesrečna žena svoj zlo-

čin takoj priznala. Moža, ki so ga odkopali, so našli že v napol strohnelem stanju. Poleg svojega priznanja je Kussova izpovedala, da je cela štiri leta kinčala grob s cvetjami. Svojo hčer pa, ki ji je pomagala zakopati umorjenega moža, je ovadila, da je zadavila dva nezakonska otroka. Obedve so zaprli.

— Na smrt obsojeni žrtvoval svoje življenske žleze staremu zdravniku. Prošlega meseca je bila izvršena v Zaječaru senzacionalna operacija, ki so jo pa do sedaj držali v tajnosti. Šef kirurškega oddelka zaječarske bolnice dr. Peier Kolesnikov, rodom Rus, je operiral na smrt obsojenega Ilija Krajana, istotako Rusa, mu odvzel njegove življenske žleze ter jih vcepil po dr. Voronovi metodi svojemu tovarišu zdravniku, starcu 63 let, katerega ime je še neznan. Operacija se je popolnoma posrečila. Krajjan, obsojen na smrt radi umora, katerega sodba je bila potrjena od višjega sodišča, a njegovo pomiloščenje od kralja zavrnjeno, je pristal sam na to operacijo ter žrtvoval svoje žleze staremu zdravniku in znanosti. Operirani zdravnik je že zdrav zapustil bolnico ter nastopil svoje službo. Znaki pomlajenja se niso še pokazali. Dr. Kolesnikov izjavlja, da se pokažejo šele čez dva do tri mesece, kakor je to običajno pri dr. Voronovih pomlajevalnih operacijah z opičnimi žlezami.

— Prav majhno ženico bi hotel. V nekem berlinskem izloženem oknu je videti trdnutno vsak večer originalno reklamo — tanagra trik. Kaj je tanagra? Na skritem podiju agira živo figure, ki jih projicira konjavno zrcalo na minijaturno pozornico. Tam se kažejo v prilikavski velikosti, sicer pa tako naravno in zapeljivo, da bi jih pograbil kot znana princesinja malega Guliverja, samo s še večjim poželjenjem, ker nastopajo same deklice in so gledalci moški in ker gre za manequine, ki imajo obleko, kot znano, na sebi samo zato, da jo slečejo. Čudno je, da vplivajo tanagra figure prav tako, kot dorašle senzacije, ki vzbujajo želje, do katerih, bi se bil človek sicer težko povspel: Da bi imel tako le majhno ženico, takih majhnih dimenzij, pideset takih bi lahko prenašal. V eluiju za smodke bi nosil ženice lahko seboj. In če bi bil dobro razpoložen, bi jih ponudil onemu, o katerem bi si bil v svesti, da se bo revanžiral še z boljšo vrsto. — Te dni so stali ljudje v taki gnječi pred trgovino, da so bile v nevarnosti šipe. Dva stražnika pa sta delala red. Nato pa zve je pripetilo nekaj, kar je berlinskim policajem res v čast. Eden od teh možakarjev je stopil v lokal. Šef bi se bil skoro ustrašil, misleč, da mu hoče policija delati sitnosti, toda mož postave ga je samo opozoril, da se je zastor nekoliko premaknil, tako da preneha biti trik — trik.

— 19-letna deklica postala moški. Iz Budapešte poročajo: V neki vasi šopronjskega komitata se je zgodil čudež. Zdravniška veda pozna pač slučaje, da se izpremenje dekleta ali žene v moške, tega pa vrli prebivalci madjarske vasi ne vedo in zato je vzbudil slučaj med njimi veliko senzacijo. Najlepša deklica v vasi, vitko rasla Ilona, ki ni manjkala na nobeni plesni veselici in ki jo je obkrožalo veliko število oboževalcev, se je izpremenila nenadoma v moškega. Zaujala je svojo skrivnost svoji materi. Končno je izvedela za stvar tudi oblast in okrožni zdravnik je sporočil sodišču, da krasotica Ilona nima več pravice nastopati kot dekle. Vsed tega so jo prekrstili sedaj po njenem umrlem očetu v Ludvika. Ludvik je postal sedaj samotar, izogiba se vsake družbe ter se namerava preseliti v Šopronj ter se udeleževati tam kot možakar.

Sportne obleke za turiste, lovce, tenis po meri in lastni izdelavi si preskrbite najbolje pri tvrdki Drago Schwab v Ljubljani.

— 8 pestjo ubila otroka. V mesecu marecu t. l. so se izgrali otroci pred hišo Jelke Balaban v Razboju pri Bos. Gradiški. Med igro je začel Petar Balaban obmetavati Jelkinega otroka z gručami prsti. Ko je njegova mati zaslišala jok svojega otroka, je pritekla iz hiše ter udarila Petra s pestjo tako močno po glavi, da je takoj padel v nezvest in kmalu nato umrl. Te dni je bila Jelka vsled tega obsojena na 1 leto ječe.

— Najstarejša ženska v Evropi. V malem mestu Lempdež na Francoskem živi gospa, kateri pripisujejo najvišjo starost ne samo na Francoskem, temveč na celem svetu. To je gospa Gaillard. Je krepka in zdrava in vedno dobro razpoložena. Ima izvedredno dober spomin in zna mnogo pripovedovati iz prejšnjih lepših starih dni. Spominja se prav dobro generala Lafayette-a, ki ga je še kot mala deklica pozdravila s šopkom, ko je pasiral vas Isoire. Gospa živi mirno in zadovoljno. Točen datum njenega rojstva ni znan, vendar pa trdi francoski dnevnik »Petit Parisien«, da je stara že 140 let.

Ljubljana.

1— 280 Francozov priđe danes, dne 8. junija ob 15. uri 20 minut iz Beograda v Ljubljano, da si ogledajo naše mesto. Med njimi je

mnogo senatorjev, dam in drugih odličnih oseb. Družba ostane tu le do 19. ure 20 minut. Ljubljansko občinstvo se uljudno vabi, da se v čim večjem številu udeleži sprejema, na glavnem kolodvoru, da izkaže prišlecem ono vljudnost in simpatijo, katero po vsej pravici pričakujejo od nas zastopniki francoskega naroda, našega velikega prijatelja in zaveznika.

1— Jadranska Straža Ljubljana ima redno glavno skupščino v petek dne 11. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Zvezda«. Člani naj izpolnijo svojo dolžnost s sigurno udeležbo.

1— Dan Rdečega križa se vrši v Ljubljani 12. in 13. junija 1926. V soboto, dne 12. t. m. popoldan je akademija za ljubljansko šolsko mladino, ki se za ostalo občinstvo ponovi v nedeljo dne 13. t. m. dopoldan. Spored je vlezanimiv in ga priobčimo kasneje. Razven tega se vrši v soboto popoldan med 6. in pol 8. uro v Zvezdi promenadni koncert godbe dravške divizije pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Med promenadnim koncertom se bodo pobirali prispevki za Rdeči križ, sprejemali člani, prodajale evice, znaki in kolekt. Prodaja cvetk in odkupnih znakov se vrši tudi v nedeljo. Prosimo cenj. občinstvo, da pridno sega po predmetih, ki bodo na prodaj in ne zavrta nabiraleev. Organizacija rdečega križa se je že v nešteti primerih izkazala za prepotrebno tudi pri nas. Pomislimo na čas velikih poplav v Sloveniji! — Del nabrane svote bo služil v kritje izdatkov za ferijalne kolonije naši deci. Tukajšnji odbor Rdečega križa odpošlje tudi to poletje mnogo otrok na Gorenjsko, da se tam duševno in telesno okrepijo. Odprite srca!

1— Nogometna tekma Drama-Opera. V nedeljo, dne 13. junija se vrši na prostoru sportnega kluba Ilirije nogometna tekma med Drama in Opera. Predprodaja vstopnic je v trgovini J. Gorec, Dunajska cesta palača Kreditne banke. Občinstvu je gotovo še dobro v spominu, kako se je zabavalo pred dvema leti, ko so se naši dramski in operni solisti prekucavali za »gole«. Letos bo še vse bolj veselo in smešno, ker je tekma zamišljena originalneje. Kdor se hoče pošteno nasmejati naj si pravočasno preskrbi vstopnico.

1— V pojasnilo. Glede na anonso, da se od dajo doslej »Jadranski« prostori na Dunajski cesti 9, ugotavljamo v izogib napačnih mnenj, da je tvrdka lokale sama odpovedala, ker se preseli s 1. avgustom t. l. v večje prostore, Gosposvetska cesta 6a.

Maribor.

—m Maribor zopet pod vodo. V pondeljek popoldne okoli pol 3. ure se je kar namkrat, kot bi strela udarila vsula toča in čez 5 minut je bilo vse belo po mestu. Toča je bila velika — podobna orehom. Da je povzročila veliko škodo je umljivo. Posebno so prizadeti vinogradi mariborske okolice. Škoda se še ni precenila. — Takoj potem pa je pričelo deževati in je močno deževalo celi popoldan. Ker je tako močno deževalo so se kanali napolnili, zamašili in niso mogli pozirati vodnega nava. To še ni bilo dovolj. Ribniki v bližini mestnega parka so se vsled tega naliwa napolnili do vrha in voda je izstopila. V trenutku je bil ves park poln vode, ki se je nato vtila v mesto in ga poplavlila. Prav občutno je prizadela Vetrinska ulica, Jurčičeva ulica, Meljska cesta in Aleksandrova cesta blizu kolodvora, da ne samo ceste, ampak prebivalstvo, posebno trgovci. Tako je voda vstopila v lokale g. Weixla, Laha, v gostilno Orovič itd. Seveda so bile pod vodo tudi vse kleti v teh krajih.

SPORT.

Meddržavna lahkoatletska tekma med Italijo in Českoslovaško, ki se je odigrala v Milanu dne 3. junija, je končala z zmago Italije, ki je dobila 62 točk proti 54 točkam Českoslovaške. Rezultati so bili sledeči:

Tek na 100 m : Moregatti 11.4 sek. — na 400 m : Vykoupil 51.4 — na 1500 m : Davoli 4 min. 3.2 sek. — na 5000 m : Davoli 15 : 26.8 — pregraje 110 m : Jandera 15.4 sek. — skok v višino : Calmieri 1.80 m — skok v daljavo : Tomaci 6.90 m — met kopja : Chmelik 57.77 m — skok ob palici v višini : Lampazzi 4.40 m — met kroglo : Ghigli 41.4 m — olimpijska etafeta : Italija 3 min. 35.2 sek.

Novi težkoatletski svetovni rekordi. Pred dnevi je postavil peresnik Leopold Stöckl na Dunaju z enoročnim potegom 69 kg nov svetovni rekord za to kategorijo. Stöckl tehtja 59 kg. — V Mühlhauseru je potegnil Švicar Reinmann obojoročno 87.5, kar znači za peresno kategorijo svet. rekord. — Nov nemški rekord pa je ustvaril za bantam-težo (do 58 kg) Schwaiger iz Münchena, ki je sunil z levico 72.4 kg.

V boju za Davisov pokal je porazila Južna Afrika Švedsko z lahkoto 4 : 1.

Ljubljanska porota.

Včeraj, v ponedeljek, dne 7. t. m., se je pričelo junjsko zasedanje ljubljanske porote. V dvorano je stopil mlad, lep fant

Janez Pogačar,

rojen januarja 1905 v Krnici pri Gorjah. Obtožen je, da je dne 8. marca 1926 izvršil roparski napad na Franceta Divjaka iz Bohinja.

Pogačar je imel žalostno mladost. Njegov oče je bil bogat kmet, ki je imel s prvo ženo osem otrok, z drugo pa sedem. Današnji obtoženec je po starosti tretji otrok iz prvega zakona. Ko mu je mati umrla, je moral že kot dvanajstleten deček od doma, nakar si je skrbel sam za življenje kot pastir, hlapec in delavec.

Osmega marca zvečer je šel utrujen od dela v Potočnikovo gostilno v Krnici, tam je našel večjo družbo, med katero je bil tudi France Divjak. Pogačar je v gostilni popil nekaj žganja in vina, ko pa je pri plačevanju opazil, da ima do tedaj neznanu mu Divjak večje število bankovcev pri sebi, je sklenil, da ga bo zunaj v temi oropal. Okrog 8. ure zvečer, ko se je Divjak napravljal na pol, je skočil Pogačar za njim, zakričal: »Kaj pa ti misliš?« ter ga hkrati s polenom udaril po

levem delu glave, da je ta takoj nezavesten omahnil in se zgrudil na tla. Pogačar mu je pobral listino z nad 400 Din vsebine, nato pa odšel mirno spat. Udarce je bil tako hud, da je bil Divjak nezavesten do jutra, ko so ga ljudje našli.

Pogačar je imel listino nekaj časa pri sebi v hlačnem žepu, ko pa so ga orožniki na večer aretirali, je Pogačar neopazeno odvrnil listino od sebe, ki so jo orožniki našli šele potem, ko jim je Pogačar priznal svoj zločin.

Pri porotni razpravi se obtoženec zagovarja ter taji, da bi on izvršil ta rop. Bil je na večer zelo omamljen ter se sedaj ničesar ne spominja. Nasilja nad Divjakom ni izvršil, njegovo listino pa je našel šele zjutraj, ko je iskal svoj klobuk. Listnico pa je obdržal do onega trenutka, ko so ga zandarji aretirali.

Porotni razpravi je predsedoval sodni svetnik Vehovar, senat sta tvorila še sodna svetnika Lajovic in Merala, državni pravdnik je bil dr. Mastnjak, obtoženčev zagovornik je bil dr. Zitko.

Zaslišane priče so izpovedale v glavnem, da je bil obtoženec kritičnega dne res zelo pijan, vendar ne toliko, da se ne bi svojega dejanja zavedal. Po zaslišanju prič je stavil senat porotnikom vprašanje, ali je Janez Pogačar kriv hudodelstva ropa, izvršenega s silo, nad Francetom Divjakom, ki mu je prizadjal težko telesno poškodbo in ga oropal 400 Din.

Državni pravdnik dr. Mastnjak je podarjal, da imajo med kaznivimi dejanji pechat sramote posebno ona, ki so naperjena proti lastnini in imetju. Hujši nego tatvina, poverba in goljufija pa je rop. Kvalifikacija ropa je v tem ključju podobna, ker je obtoženec že pri preiskavi priznal orožnikom, pozneje pa je to prekal, kar vzdržuje tudi pri razpravi. Trditev, da je Pogačar našel denar na vrtu, ne velja, ker Div-

jak sploh še nikdar v življenju ni hodil po tistem vrtu in je torej nemogoče, da bi izgubil listino tam. Tudi ni bil obtoženec taklo zelo pijan, kot se skuša zagovarjati.

Zagovornik dr. Zitko je bil mnenja, da ni dokazov za rop. Navedbe obtoženca so zelo verjetne, priznanje orožnikom pa ne drži, ker si orožnika sploh sama nista na jasnem. Dalje je zagovornik opisal pomanjkanje vzgaje in brižnosti za Pogačarja v njegovih mladih letih.

Porotniki so po posvetovanju odgovorili na stavljeno jim vprašanje s soglasnim »da« s pripombo, da ne gre za težko telesno poškodbo, nego le za lahko.

Janez Pogačar je bil nato obsojen na tri leta težke ječe poostrene vsakega pol leta s trdim ležiščem, temnico in postom. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor.

Razprava se je končala ob 13.30.

Izanez pred poroto.

Klasičen kraj tepežev in poboja je Ig. V tem slučaju pa je porotno sodišče razpravljalo o prav posebnem izrastku izanske surovosti. Pred porotniki se je zagovarjal Martin Škraba, rojen 1897 v Mateni vasi in pristojen v Iško Loko ter posestnik v Materi vasi. Bil je že večkrat predkaznovan in sicer enkrat radi tatvine in štirikrat radi tepeža.

Obtožnica proti njemu navaja, da je na Igu, v veži Tonijsve gostilne večkrat udaril Antona Sterleta po glavi in ga nato na travniku za gostilno sunil z nožem v hrbet ter mu s tem prizadejal poleg lahke poškodbe na glavi, vsled prereza hrbtne mozga samo ob sebi težko telesno poškodbo, združeno ne samo z več kot 30dnevnim motenjem zdravja in posebnimi bolečinami za poškodovance, ki je postala za življenje nevarna, ampak tudi združena z vednim bolehanjem poškodovance in z neprestano nezmožnostjo opravljati njegov poklic.

Dalje navaja obtožnica, da je 26. septem-

bra na Igu nalašč pretepal s polenom svoje dveipolletno hčerko Marijo. Škraba ji je prizadejal na obrazu, pri očeh, lahke telesne poškodbe z vidnimi znaki in posledicami.

Zakrivil je k prvemu delu obtožnice hudodelstvo težke telesne poškodbe po §§ 152, 155 in 156 in k drugemu delu obtožnice prestopke zoper telesno varnost po § 411 kaz. zakonika. Obtožnica predlaga uporabo kazni po § 156.

Martin Škraba je človek surovega, srbo-ritega značaja. Po besedah državnega pravdnika ni v njem niti sledu najprimitivnejše srčne kulture. Obtožen je bil že trikrat radi lahke telesne poškodbe in enkrat radi hudodelstva težke telesne poškodbe in je bil tudi vselej kaznovan. Obtožnica mu daje najslabše pričevalo, ker je razgrajal, pretepal in kalilec nočnega miru ter živi v večnih prepirih s svojimi sosedi.

Maja 1925 se je poročil z Marijo Fistrovo, s katero je že preje imel otroka Marijo.

Značilno za tega suroveža je, da je že pred poroko rekel predlagani priči Mariji Platnar, da bo Fistrovo res poročil, da »pa ne bo dolgo, ker bo morala njegova žena že 2. uri zjutraj vstajati, mnogo delati in malo jesti. Svoji surovosti je dajal duška nad svojo dveipolletno hčerko.

Pri razpravi je isti senat kot pri dopoldanskem zasedanju, državno pravdnštvo je zastopal dr. Mastnak, obtoženca je zagovarjal dr. Poček, zastopnik zasebnega udeleženca Strleta pa je bil dr. Frlan.

Obtoženec se zagovarja v pristni izanski govorici: »Nekaj je res in nekaj ni res!« V nedeljo po drugi maši sta šla s svakom Sušteršičem v Tonijsvo gostilno na Igu. Tam sta naletela na Antona Strleta. V gostilno pa je prišel še neki Zalar. Z Zalarjem sta se nekaj sporekla, ko mu je ta očital, da je sam, če mu je žena odšla. Škraba ga je zamrknil: »Kaj pa ti veš, ali sem jaz pustil baba, ali je baba mene!«

Z Zalarjem sta bila pri kraju, ko je ta, sluteč pretep, previdno odšel iz gostilne. Nato sta se Sušteršič in Škraba, po domače »Mežnar«, spravila na Strleta, ki se do takrat ni vtičal v prepri in na katerega je imel Škraba posebno jezo, ker je bil cerkovnik mesto njega in ki ga je nekoč naznanil radi tatvine lesa.

Sušteršič je priložil Sterletu klofuto, ta je zgrabil za stol. V veži pa je Škraba udaril z zaprtim nožem Strleta trikrat močno po glavi. Strle je padel krvaveč na tla. Sušteršič pa ga je hotel kar s koso, kar pa je preprečil Strletov sin Jože.

Na travniku zunaj gostilne pa je Škraba csuval Strleta z odprtim nožem ter mu pre-rezal hrbtne mozeg.

Zaslišanih je bilo več prič, 50 let stari Anton Strle je prišel v dvorano ves sključen in šepajoč ob palici ter opisal omenjene dogodke, enako druge priče, kot Strletov sin Jože, dalje gostilničarka Roza Toni, dekleta Ivanka Švigelj, Marija Ciber in Marija Škrabjanec, ki so videle dogodke na travniku, dalje Marija Fister, obtoženčeva tašča in mala desetletna Marija Sveté, ki je varovala Škrabovega otroka. Zaslišana sta bila tudi zdravniška izvedenca dr. Novak in dr. Avramovič, ki sta izpovedala, da so Strletove poškodbe težke in bodo imele posledice.

Po pričevanju je senat stavil porotnikom šest vprašanj in eno eventualno, in sicer, ali je obtoženec kriv težke telesne poškodbe s sunkom v hrbet, ako je bil Strle 30 dni zalo bolan, ali se je nahajal v smrtni nevarnosti, če je bila rana združena z vednim bolehanjem in če je Strletu odvzeta možnost opravljati njegov poklic. Na ta vprašanja so porotniki odgovorili s soglasnim »da«. Na še sto vprašanje glede lahke poškodbe s soglasnim »ne«. Sedmo eventualno vprašanje je odpadlo.

Senat je nato obsodil Škrabo na dve leti težke ječe in 32.000 Din odškodnine Antonu Strletu.

Jack London:

Morski vrag.

Udaril sem ga s pestjo po obrazu, ko je vzdignil glavo, a udarec je bil slaboten. Zarjul je divje, kot žival, in pehnil z roko od sebe. Samo malo je zamahnil z njo, a njegova moč je bila tako silna, da sem odletel, kakor da bi me zagnal metalni stroj. Treščil sem ob vrata sobe, kjer je bil prej spal Mugridge, s toliko silo, da sem jih razbil. Vstal sem in se s težavo izvlekel iz razvalin vrat, nezavedajoč se, da bi bil ranjen. Zavedal sem se samo, da me je pograbila neznanška togota. Mislim, da sem tudi na ves glas zavpil, potegnil nož iz pasu in vnovič planil nadenj.

Ampak v tem se je moralo nekaj zgoditi. Omahovaje jo je bil izpustil. Bil sem blizu njega in vihtel nož; a nisem sunil. Osupnil sem, tako čudno je bilo vse. Maud se je naslanjala ob steno ob katero se je opirala z eno roko; on pa je omahoval, pritiskal levice ob čelo in zakrival oči, z desnico pa je kakor omamljen tipal okrog sebe. Roka je zadela ob steno in videti je bilo, da je njegovo telo občutilo neko olajšavo, ko se je dotaknil, kakor da bi se bil zavedel, kje je, in bi bil našel nekaj, kar bi mu služilo v oporo.

Tedaj mi je prišlo vse rdeče pred očmi. Iznemada sem se spomnil na vse krivice in ponižanja, na vse, kar sem jaz in drugi pretrpeli od njega, ne vso groznost dejstva, da je ta človek sploh živel. Kakor slep, blazen sem planil nadenj in mu zadal nož v ramo. V

hipu sem vedel, da sem ga ranil samo v meso — čutil sem, kako je jeklo škrtnilo ob lopatico — in vzdignil sem nož, da bi mu ga zasadel v bolj važni del telesa.

Ali Maud je videla prvi moj sunek in je zavpila: »Nikar! Prosim nikar!«

Za trenutek sem povslel roko, samo za trenutek. Iznova sem zavihljal nož in Wolf Larsen bi bil gotovo tedaj končal, da ne bi ona stopila vmes. Njene roke so se me oklenile, njeni lasje so se dotikali mojega obraza. Kri mi je vzplala nenavadno silno, hkratu pa je narasla moja togota. Srčno mi je pogledala v oči.

»Zaradi mene« je prosila.

»Umoril bi ga zaradi vas!« sem zavpil in skušal cprostiti roko, ne da bi ji kaj zalega storil.

»Tiho!« je rekla in mi narahlo položila prste na ustnice. Poljubil bi jih, če bi si upal, pri tej priči, v vsej svoji togoti, tako prijeten, tako sladak je bil njihov dotikljaj. »Prosim, prosim,« je mlo prosila in razorožila me je z besedo, kakor me je vedno razočarala z njo pozneje.

Stopil sem nazaj in vtaknil nož v nožnico. Pogledal sem Wolfa Larsena. Še vedno je pritiskal levice ob čelo. Zakrivala mu je oči. Glava je bila povešena. Bil je kakor odrevenel. Telo se mu je v ledjah sključilo, velike rame so se brez moči grbile.

»Van Weyden!« je zaklical hripavo in iz glasu je odmeval nek strah. »Oh, Van Weyden! Kje si?«

Pogledal sem Maud. Ni izpregovorila, samo pokimala z glavo.

»Tukaj sem,« sem odgovoril in stopil k njemu.

»Kaj pa je?«

»Pomagaj mi, da sedem,« je rekel z istim prestrašenim glasom.

»Bolam sem, jako bolan, Klada,« je rekel, ko je izpustil svojo roko, ki ga je podpirala, in se zgrudil na stol.

Glava mu je padla naprej na mizo in mu ležala v rakah. Zdaj pa zdaj se je zazibala nazaj in naprej, kakor vsled silnih bolečin. Ko jo je bil enkrat malo vzdignil, zem videl ob lasnih koreninah na čelu velike kapljice potu.

»Bolam sem, silno bolan,« je ponavljal venomer.

»Kaj pa vam je?« sem vprašal in položil roko na njegovo ramo. »Kaj morem storiti za vas?«

Toda z razburjeno kretnjo se je otresel moje roke in dolgo časa sem stal molče zraven njega. Maud je gledala vsa prestrašena. Nisva si mogla misliti, kaj se mu je prigodilo.

»Klada,« je naposled izpregovoril, »jaz moram v posteljo. Pomagaj mi. Kmalu bom zopet dober. Tisti zlodjevi glavobol je, menim. Kar bojim se ga. Čutil sem — ne, sam ne vem, kaj govorim. Pomagaj mi do postelje.«

(Dalje prih.)

Srajce, promenadne, bele in barvaste, ovratnike vseh vrst in

fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne — potrebščine, svilene trakove, čipke in vezanino. — Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

VRTNARSKE ZADEVE

posreduje

Goikovo „Vrtnarsko podjetje“

v Kranju.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-CIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon int. št. 43-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

NARODNI DOM
ŠTAJERSKA KLET
OSET, Maribor
2 keglijšča, klubi, prvo-vrstna vina.

Tri lepe
poslovne sobe
v I. nadstropju odda z novembrom Pokojninski zavod za namesčenje v Ljubljani, Gledališka bl. 8.

Otomane

najfinije izdelave v damastu 700 Din, v blagu 800—1000 Din, modroci iz najfinije trave 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever, Gosposvetska cesta 6.

Celulozni les

Mehka drva, plača najbolje Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

PREMOG - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Poletna stanovanja

z opremo se dobe v gradščini v Višnji gori. Okoli gradu in v gozdu mirno in prijazno sprehajališče. Vpraša se pri oskrbništvu.

Kupimo

star svinec. — Mestna plinarna, Ljubljana.

Gospod

v najboljših letih, inteligent, samec, želi korencionce z inteligentno samostojno damo. — Ponudbe na upravn listu pod »Svobodac«.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 532